

Sahib ve Başmuharriri
SİRET BAYAR

Memleket menafine aid yazılara
savfalarımız açıktır.
Basılmayan yazılar geri
verilmez.

Resmî ilânların santimi 25, hu-
susî ilânların kelimesi 4 kuruştur

ULUS SESİ

— SİYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

736 2
Sayı 1363

29 Birinciteşrin 1939

PAZAR

Sayısı 5 Kuruştur

Günü geçmiş Nushalar 10 K.

On üçüncü yıl

Kuruluş yılı 1 Ağustos 927

Bayramınız kutlu olsun

Kutlu günümüz...

Siret Bayar

Bu gün, aziz Cüm-
huriyetimizin on
altıncı yıl dönümünü bü-
yük Atasız kutluyor,
ilk defa olarak bu kutlu
günü onsuz yaşıyoruz. Fa-
kat bu yokluğun kalble-
rimizde derinleşen acı ve
sızıları büyük bir
baht ve tali eseri olarak
millî kahraman İsmet İn-
önünü başımızda görmek-
le teskine çalışıyor ve
teselli buluyoruz.

Bu kutlu günde, tari-
hi mevkiine çekilmekle
ebedileşen, Ebedî Şefin
manevi huzurunda bir da-
ha eğilelim, ve onun in-
kılâp meşalesini başımız-
da tutan büyük İnönünün
şanlı bayrağını hep bir-
den bir daha hürmetle
selâmlıyalım..

Bu ulusal günü, Milli
Şefimizin muhterem şah-
siyeti etrafında huzur ve
sükûn içinde idrâk eder-
ken, inkılâbımızın yaratı-
cı kudret ve hamlelerinin
yeni ve feyzli bir devrin
ışıklı yolunda Milli Şefin
yeni karar ve tesavvur-
larıyla daha geniş bir yük-
seliş ufkuna doğru hızla
inkışaf etmekte olduğunu
görmüş bulunmakla da
ayrıca mesrur ve müba-
hıyız.

Özlülüğümüzü, birliği-
mizi aziz Atanın Türk
gençliğine en büyük ar-
mağanı ve vediası olan
Cümhuriyette bulduk. Bu
günkü medenî hayat ve
tekâmül sahasında yarat-
tığımız eşsiz inkılâplara,
kazandığımız şerefli za-
ferlere bugünün doğuşile
kavuştuk.

On altı yıl durmadan,
yorulmadan gittikçe artan
bir azim ve imanla her
gün yaktığımız, eski bir
şeyin yerine yenisini yap-
tık. Anadolunun, sultan-

lık devrinin harabeye çe-
virmiş olduğu bu sevimli
yurt parçasının sonlarına
kadar ray döşedik, kö-
müre, Bakıra vardık. Fab-
rikalarımızın dumanını,
lokomotiflerin sesini, elek-
trik ışığını yurdun ser-
hadlerine kadar götürdük.

Lozan ve Montrodan
sonra en büyük siyasi
zaferimiz olan, kırk asır-
lık Türk yurdu Hatayı da
millî hudutlarımız içine
almak saadetine erdik.
Bununla beraber vazife-
lerimiz ve ileri hamlele-
rimiz bitmemiştir, gelecek

Cümhuriyet yıllarında ba-
saracak daha bir çok iş-
lerimiz vardır.

Ruhundaki kutsiyet
ve ulviyetile kurduğu re-
jimi Türk gençliğine ar-
mağan ettikten sonra her
fanî insan gibi fanî ha-
yata gözlerini yuman Cüm-

huriyetimizin bânisi Ata-
türkün inkılâp meş'alesini
adı ve hizmet hayatı bile
millî davalarımızın temi-
natı demek olan İsmet
İnönünün elinde görmek
saadet ve bahtiyarlığına
eren asıl ulusumuza bu
ulu bayram kutlu olsun.

Bizim Cumhuriyet

Cumhuriyetimizin banisi

Cumhuriyet ve yol

Yazan: Zeki Teoman

Başöğretmen

İdeolojisi yapılmış ulusal bir kültürümüz vardır. Bu kültür; milletin beninde yaşayan, yalnız bizim duygu ve düşünce hacimlerine giren, mutlaka millî bir randıman veren, halkın hayatını anlatan, mazisi bir kahramanlık ve medeniyet destanı olan milletimizin kolektif ülküsüdür. Yaptıklarımız ülkümüze göre yalnız bize uyan, bizi anlatan belirtiler verir.

Bu ülkümüze göre her işin halka uyup uymadığını, halkın ihtiyaç, dilek ve isteklerini karşılayıp karşılamadığını düşünür, halkın hükümeti kontrol etmesini isteriz. Biliriz ki siyasî kuvvet, egemenlik halkta olursa devlet o zaman meşru olur.

Halkın içerisinde bir sınıf farkı, sınıf ve ferd üstünlüğü tanımıyoruz. Türk halkı biri birine mihanîkî, iktisadî, ananevî tesanüt ve iş bölümü ile bağli tek bir kütledir.

İşte bu anlattığımız halkçılık düşünce ve duyguları bize halktan gelen, yine halka inen iş, hareket ve şuur kuvveti dediğimiz milliyetçiliği kazandırmıştır. Halkçılığımızın bizdeki bir kuvveti olan milliyetçiliğimiz başka milletlerle aramızda orjinal bir duygu, düşünce ayrılığı meydana getiriyor.

Türk milliyetçiliğinin bize kazandırdığı aksiyon ve reaksiyonlarla öyle işler yaptırdı ki biz buna inkılapçılık dedik. İnkılapçılık büyük ölçüde kazanılmış ve kazanılacak bir randımandır.

İnkılaplarımızı daima halka dayanarak, halkın medenî ve yeni ihtiyaçlarına göre yaptığımız için ahiret düşüncelerini ferdî olduğundan kendine bıraktık, milleti lâikleştirdik. Esasen irtica müesseseleri haline gelen din müesseseleri Türk medeniyetine engel olmuştu. Dinle dünya işi biri birinden bunun için ayrıldı.

Millet, dinmeyen harpler, ihmal ve bakımsızlık yüzünden fakirleşmişti.

Kendine lâzım olan asrî ihtiyaç ve vasıtalarını kendisi yapamaz bir hale gelmişti. Yapılacak işler müsbet ilimlere, paraya dayanan işlerdi. Böyle büyük işlerin yapılmasını, kontrolünü, bitirilmeyen işlerin bitirilmesini devlete bırakmak, işleri planlaştırmak bizim iktisadî devletçiliğimizi kurdu.

Buraya kadar yazdığımız halkçılık prensiplerini organize edecek:

A - Siyasî hürriyetlere,
B - Halkın fikir ve duygularına,

C - Her Türkün millî hükümeti kurmak için reylere iştirâkine,

D - Halk müsaviliğine dayanan bir devlet biçimi kurmak lazımdı. Böyle kurulan devlet kuvvetini halktan alarak, halka karşı mesul olacaktı. Bu devlet biçimi yalnız ve ancak Cumhuriyet olurdu.

Büyük insan yaratan büyük milletin Atatürkün elile kendine lâyık olan, Türk benliğinden fıskıran Cumhuriyeti 29 İlkteşrin 1923 te kurdu.

Böylelikle ortaya halkçı, lâyık, devletçi, ikılâpçı, milliyetçi bir Cumhuriyet çıktı. Bu Cumhuriyet diğer Cumhuriyetlere benzemiyor, bu yalnız bizim Cumhuriyet, Türkiye Cumhuriyetidir.

Atatürkün kendi izinde, kavğa arkadaşı İnönünün arkasında bıraktığı kuvvetli Türk gençliği sevgili Cumhuriyetimizin bekçisidir.

Türk milleti problemlerini, yasalarını, kanunlarını, ahlâk ve ilim sistemlerini sanat doktorinlerini Cumhuriyetin prensiplerinden alır ve ona güvenir. Çünkü bu prensipler kendisinin millî mefkûresidir.

On altı yaşına giren Cumhuriyetimizi, hepimiz sevinçle bu gün yine selâmlıyor, yarın yine selâmlayacağız.

Cumhuriyet bayramınız kutlu olsun.

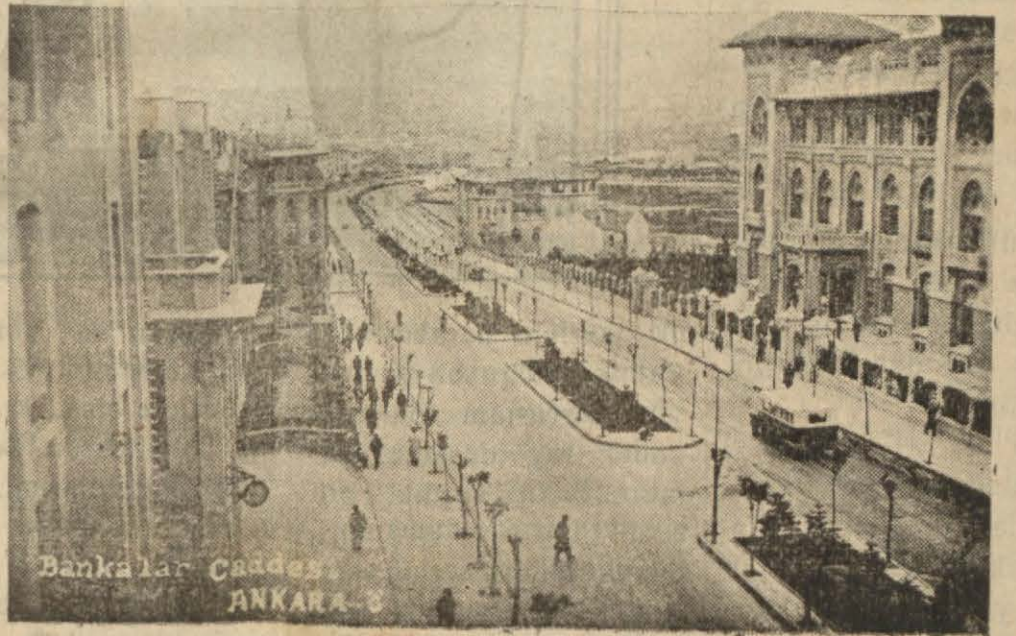
Ebedî Şef Atatürk

Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr, sadık hâdimi, insanlık idealinin aşık ve mümtaz siması, eşsiz kahraman Atatürk:

Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk milletiyle beraber senin huzurunda tazim ile eğiliyoruz.

Bütün hayatında bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hâtıran sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır.

İsmet İnönü

Her yıl Cumhuriyetin memlekete getirdiği feyiz ölçmek geçen yıllarda neler yapıldığını görerek yurdun kavuştuğu refahla göğsümüzü kabartmak en büyük zevkimizdir. Anayurdun en ıssız köşelerinde bile görülen yapıcılık Türk milletinin yorulmaz çalışkanlığına ve yılmaz iradesine bir örnektir.

Anadolunun asırlardan beri hasret kaldığı yol, tamamen Cumhuriyetin eseridir. Yolu insan vücudunun damarlarına benzetiler onun kıymet ve ehemmiyetini, bir millet hayatındaki tesirlerini ne güzel teberüz ettirmişlerdir.

Yolsuz Anadolu Her türlü medenî vasıtalarla uzaktı. bir şehir yanı başındaki bir şehirle hiç bir sahada birlik ve beraberlik imkânlarına malik değildi. Demir yol Cumhuriyetle birlikte Yurdun bu ayrı ayrı yaşayan parçalarını, demir bir bağla birleştirdi. Refah ve servet Anayurdun her yerine bu demir yollarla geldi. Ray her kasabaya bir medenî yet ışığı getirdi. Cumhuriyetin bu büyük eserini daha iyi anlamak için şüphesiz rakamlara bir göz gezdirmek kâfi gelecektir.

1924 te yani Cumhuriyetin ilânının birinci yılında kendimiz tarafından yapılmış hiç bir demir yolu yoktu. Türk azmiyle Türk parası, Türk kafası 1925 te 203 kilometre yol yaptı. Bu, bir yıl sonra 251 kilometreye çıktı, 1926 de 513; 1925 de 595; 1929

—Sonu 7 inci sayfede—

Z. K.

Hariciyemizin poletikası

Yurtta sulh, cihanda sulhtur

Değerli hariciye vekilimiz Şükrü Saraçoğlu büyük millet meclisinde dış politikamız hakkında beyanatta bulunurken şöyle demişti:

« Yurtta sulh, cihanda sulh işte bizim harici politikamız, dün sulh taraftarı idik. Bu gün sulh taraftarıyız, yarın da sulh taraftarı olacağız. »

Son beynelmilel hadiseler bu iddiamızı bütün parlaklığıyla meydana koymuştur. Emniyet ve şerefini, teahhüdlerini koruyan bir sulha aşık olan

Millî Şefimiz

(İsmet İnönü) ne

Boynumuz bükük, gözümüz yaşlı,
Ufukta düşman tam yedi başlı,
Kalbimiz demir çenber içinde
Boğulurken zulmette, kin de
Ey yüce İsmet yetiştin bize,
Önünde geldi düşmenler dize.

İnönü, bizim şan meydanımız,
Orada akan bizim kanımız.
Oradan doğdu yurda bu güneş;
Orada yandı mukaddes ateş.
Kaplarken yurdu bir kara bayrak,
Sönerken Türkün yaktığı ocak,
Ey yüce İsmet yetiştin bize,
Önünde geldi düşmanlar dize

Her yönde ölüm, her taraf kara,
Kolumuz bağlı bağrımız yara,
Her yerde zulum, her gün işkence
Her nefes hançer, her saat gece.
Hıçkırık, elem bize yoldaştı,
Çağlayan sular kederle taşı.
Ağıardı yeller dertle doluydu,
Yıkılan bu yurt Anadoluydu.
Ey yüce İsmet yetiştin bize
Önünde geldi düşmanlar dize

Nihayet kavuştuk yıldıza aya,
Kandı ana toprak yeşile, suya
Yıkılan bu yurdu temelden yaptın
Milletin sarsılmaz azmine taptın
Demir, buhar, sürat ideal, inan
Bu millete yurda, senden armagan.
Her gün yeni ufka çıkar yolumuz
Şimdi sulh içinde Anadolumuz.
Yüce ünlü İsmet yetiştin bize
Önünde güçlükler geliyor dize.

Ziya Kılıçözlü

16 ıncı Cumhuriyet yılı Bize Sivas - Erzurum hat- tını da kazandırdı

İktisadi hayatın faaliyet
zindegisi ancak münaka-
lât vasıtalarının, yolların,
şimendüferlerin, limanların
halı ve derecesile mütene-
siptir. K. ATATÜRK

Başladığımız yolun bi-
teceği nokta yoktur. İlanı-
haye gidecek, nâmütenahi
devam edecektir.

İSMET İNÖNÜ

Büyük Ata söylemişti:
(Türkiye Cumhuriyetinin
tesbit ettiği projeler dahi-
linde muayyen zamanlar
zarfında vatanın bütün
mıntakaları çelik raylarla
bağlanacaktır. Bütün va-
tan bir demir kütle haline
gelecektir.)

Geçen her yıl bizi bu
hedefin bir zaferine kuvuş-
turmakta, yeni bir merhe-
leye daha vardırmaktadır.
Umran ve inşa hareket-
lerimizin ilk hamlesi olan
demir yolu, dün bizi Erzincana, bu gün de Erzuruma
yetiştirmiş, yurdun şarkını
garbine bağlamıştır.

On altıncı Cumhuriyet
yılında Erzurum yolunun
işletmeye açılmasiyle, işle-
mekte olan yeni demir
yollarımızın uzunluğu 3189
kilometreyi bulmuş, memle-
ketin bu uğurda serf ettiği
paranın miktarı da 368
Milyon liraya varmış bu-
lunuyor.

Padişahlık idaresinde
ecnebî imtiyaz ve istikraz-
larla 62 senede ancak 4089
kilometrelik ray döşenil-
mişti.

Cumhuriyet devri 16
yıl içinde Türk işçisi, Türk

Hatay zaferimiz

Lozan ve Montröden
sonra Cumhuriyetimin ka-
zandığı en büyük siyasî
zaferlerden biri de Hatay
zaferidir. Geçen sene bu
gün ana vatanın hasretini
çeken bu öz yurt parçası
bu gün millî hudutlarımız
içinde bizimle hür ve me-
sut bayram yapıyor.

Ne bahtiyar bir mille-
tiz ki, Atatürkten sonra
İnönü gibi millî bir kahra-
manın bayrağı altında ve
bünyanın bu günkü elemli
manzarası karşısında hak-
kımıza ve kuvvetimize gü-
venerek bu ulu günümüzü
büyük bir kalp ferahlığı
içinde kutluluyoruz.

parası ile binlerce kilo-
metrelik yol yaptı. Yalnız
Sivas - Erzurum hattının
yapılışında sarf olunan me-
saiye kısa bir göz gezdire-
cek olursak göğüsümüzü
iftiharla kabartacak şu
rakamlarla karşılaşırız:

Erzuruma kadar 16
Milyon Lira harciyarak
32 kilometre uzunluğun-
da 153 tonel açtık. Bu
hatta çalışkan 6 şubeden
yalnız birinde çalışan sa-
natkâr ve işçi sayısı 1,592,
353 dir. 5350 Ton ağırlı-
ğında 22 Demir köprü kur-
duk. 160 bin ağaç Travers

Münakalât Vekilimiz
Ali Çetinkaya

döşedik.

Türk Nafiasının on al-
tı yılda yaptığı büyük
köprüler Su tesisatı, Hiz-
met yolları, şoseleri ra-
kamla kısaca ifade ede-
bilmek için sayfalar dolu-
su yazıya ihtiyaç vardır.
16 yılda bunca muazzam
işleri tahakkuk ettiren
Cumhuriyete ve onun ba-
nisi ebedî şef Atatürke ve
Türk varlığında Demir yol
siyasetinin mübdiî Millî
Şef İsmet İnönüye bütün
Türk Ulusu ebediyen med-
yonu şükrandır.

Sungur Tekin

Başvekilimiz
Doktor Refik Saydam

Türk milleti, son yirmi
senelik terakki ve inkişaf
sahesinde takip ettiği dü-
rüst, açık ve sulhu siya-
setile bütün insanlığa iylik-
ler getiren sulha hizmet
etmekle Ne kadar öğü-
nürse haklıdır.

Haklarını ve siyasî
zaferlerini daima sulh yo-
lile tahakkuk ettiren Tür-
kiye Cumhuriyeti son
beynelmilel siyasî buhran
karşısında bile bu idea-
lından bir an ayrılmamış
İngiltere ve Fransa ile
akdettiği karşılıklı yardım
paktile de sulh cephesine
ancak sulha ve insanlığa
hizmet ve sulhu takviye
etmek için iltihak etmiş-
tir.

— Sonu 4 üncü sayfede —

Parti ve Kamutay

Şerefli tarihi Sivas kongresile başlayan, yurdun kurtuluş ve yükselişinde üzerine aldığı vazifeleri inkılâp tarihimize altın kalemle yazılmaya değer bir varlıkla başaran Cümhuriyet Halk Partisinin başında Atatürk'ten sonra, Milli Şef İsmet İnönü'yü değişmez genel başkan görmek ve tam bir bütünlükle onun dahiyane duyguları etrafında toplanmak saadetinde mazhariyetimiz bu kutlu günde bizim için ayrıca bir sevinç kaynağıdır.

Başka milletlerin parti boğuşmaları, harici, dahi li gaileleri karşısında Türk milletinin tek partisinden yüksek umdeleri etrafında toplanmak suretile gösterdiği azimli tesanüt

Millet vekillerimizin ve parti teşkilâtımızın yüksek meziyetleri bize muhtelif icaplar arasında ahengi muhafaza etmek gibi çetin bir vazifeyi kolaylaştırmaktadır. İsmet İnönü

ve bağlılık tarihin hiç bir devrinde hiç bir millete nasip olmamıştır.

Türk milletinin Cümhuriyet Halk partisi ve on altı seneden beri onun ekseriyetile çalışan ve verdiği radikal kararlarla inkılâp tarihimize büyük varlıklar yaratan Kamutaya gösterdiği candan

B. M. Meclisi Reisi
Abdülhalik Renda

bağlılığı Milli Şef İnönü Kurultay nutuklarında şu veciz sözlerle ifade ederek Türk Ulusunun duygusuna tercüman olmuşlardır:

"Partimiz vatanın kıymetli evlâtlarını bağrında toplamış, her vatandaşa müsavî ve şamil emniyet ve hizmet şartlarını filen temin etmiştir. Geçirdiğimiz tecrübeler Türk milletini iftihar olunacak bir siyasi olgunlukta, milletler ailesinin temiz idealli, sağlam karakterli bir unsur olarak tebarüz ettirmiştir."

"Büyük Millet Meclisinin faaliyeti, vatandaşlara hakiki bir huzur verecek surette feyizli bir tekâmül halindedir. Hükümet işleri, millet vekillerinin ciddi bir mürakabesi altında olduğu halde bütün gayretler Cümhuriyet hükümetinin itibar ve muvaffakiyetini arttırmak yoluna müteveccih-tir."

Cumhuriyet Adliyesi

Türk milletinin bariz inkılâf safının canlı bir misalidir

Adliyemiz (adalet geç tecelli eder) sözünü meşhûr suçlar kanunu ile bertaraf etmiştir

Cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren Türk milletine layık kanunlarla techiz edilen adliyemiz bu gün milletimizin göğsünü

tevzii, bir milletin tam inkişafına misaldir. Bu günkü Türk adliyesi de Türk milletinin bariz olan inkılâf safının canlı bir misalidir.

Türk adliyesi, yalnız memleket dahilinde vatandaşlar arasındaki hukukî işlerde değil, beynelmilel ihtilaflarda dünyanın meşhur hukukçilerinden müteşekkil beynelmilel mahkemelerde bile tekâmülünü göstermiştir. Türk Hâkiminin feyyaz mesaisi millî gururlarımız arasındadır. Kanunlarımız en mükemmel, en lâik kanunlardır. Bu kanunların en ince noktalarına kadar nüfuz eden Türk Hâkimleri adalet makinesini en ufak bir aksaklığa meydan vermeden işletmektedirler.

Adliyemiz, (Adalet geç tecelli eder.) sözünü de meşhûr suçlar kanunu ile tamamen bertaraf etmiştir. Bilhassa bu kanunla vatandaşlar günlerce, aylarca mahkeme koridorlarında beklemiyerek en seri bir şekilde hakkın tecellisini görüyorlar.

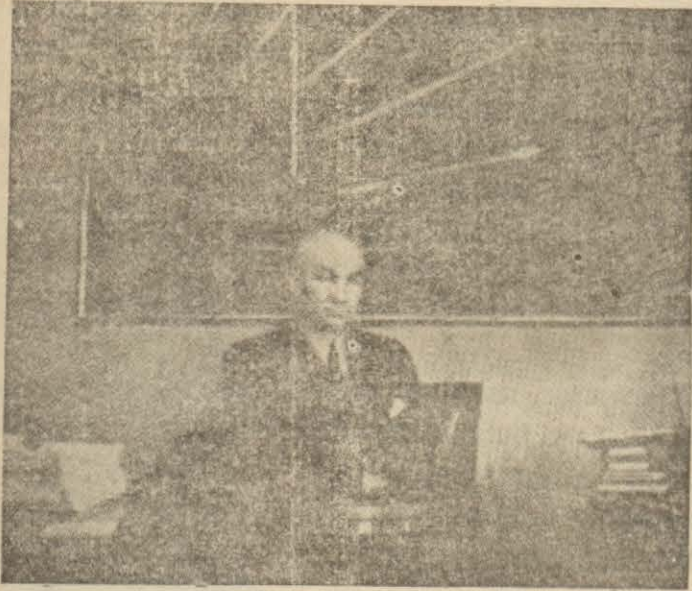
— Sonu 7 inci sayfede —

Adliye Vekilimiz
Fethi Okyar

kabartacak bir vaziyettedir.

Adaletin tam olarak

Parti genel sekreteri Bay Fikri Tüzer iş başında

Hariciyemizin Poletikası

Yurtta sulh, cihanda sulhtur

— 3 üncü sayfeden mabat —

Teahhüdlerine, verdiği sözlere sedakatile milletler arasında « Erkek Millet » vasfını kazanan Türkiye

Hariciye Vekilimiz
Şükrü Saracoğlu

harici polatikasında milletler arası vifak ve ahengin tam ve esaslî bir şekilde hakimiyeti esasını dün olduğu gibi bu gün de takip etmekte ve millî menfaatlarını daima göz önünde tutarak dürüst siyasetine devame azim etmiş bulunmaktadır.

Şunu iftiharla ve millî bir gurur duyarak kayd etmek isterizki: Türkiye İnönünün şanlı bayrağı altında kahraman ordusunun kuvvetine ve haklarına emin olarak Hariciye Vekilimizin İnönü gibi sulha, emniyet ve şerefini ve bunlara bağlanmış olan teahhüdlerini koruyan bir sulha aşkıdır.

Cumhuriyetimiz 16 Yaşına girerken

Yazan: İbrahim Necdet Göker

On altı sene evvel kavuştuğumuz öz hürriyetin, hakikî istiklâlin ve şerefli zaferin doğuşunu müjdeleyen cumhuriyeti; milyonlarca vatan çocuğunun canı ve hayatı pahasına ve en metin temeller üzerine kuran bizler, inkılâbın feyizli kaynaklarından fışkıran güzelliklerini, ruhlarımızın samimî enginliklerine doldurmuş bir neslin çocuklarıyız.

Hürriyet çeşmesinden su içen, zafer yaratıcı hazinelerini aziz bağrında toplamak için, her fedakârlığı göze alan biz ke-

malist rejim çocukları; kalplerimizi aydınlatan ve inkılâp prensiplerimizi ifade eden 6 ok ile süslenen millî umdelerimizi benliklerimize bütün şümulile doldurmuş bulunuyoruz.

On altı sene evvel bu günün sabahile beraber doğan güneş, Türkün kara bahtını aydınlatan bir nur hâlesi halinde aziz hudutlarımızın yüksek tepelerine şuaalarını yayarken: hakikî ve öz hürriyetimizin de müjdecisi olmuştu. Bugün işte: 16 ncı yılına giriş hamlesini yapan, bu güneşin aydınlıklarıyla yıka-

niyoruz, bizler.

Asırlardanberi sultanlığın zulmü altında iulemiş olan milletimiz; Cumhuriyet sayesinde o acı günlerin istiraplarından da kurtulmuştur. Bu kurtuluşun ruh okşayıcı bir müzik senfonisi halinde ilân eden o güneşin seve seve teması ettigimiz ışıkları, Türkün tam istiklâlinden sonra öz hürriyetine ve nihayet millî benliğine de kavuştuğunu kudretle tebarüz ettirecek kuvvettedir.

Hürriyetsiz istiklâl tıpkı dümensiz gemi gibidir. Bunu çok iyi takdir eden

— Sonu 8 nci sayfada —

Yiğit Türk Ordusu yenilmez bir kuvvettir

Vatanın bölünmez bütünlüğünün en heyecanlı bir timsali olan Türk ordusu, dinamik vasıfları, motorize edilmiş kuvvetiyle granit kayaları bile kuvvetine ram edebilen bir kuvvetle gittikçe kıymet ve ehemmiyetini artırmaktadır.

Türk milletinin en büyük kahramanlık sembolü olan ordusunun kışlaları aynı zamanda birer halk mektebi haline gelmiştir. Cumhuriyetin yüksek inkılâp prensiplerini Mehmetçğin ruhuna aşıl原因 bu mektepten evine ve köyüne dönen Türk çocuğu aynı zamanda tam bir hayat adamı olarak yurt hizmetine atılmaktadır.

Cumhuriyet ordusunun bir parçası olan muazzam bir havacı gençlik kütlesine sahip bulunmakla müftechiriz. Geçen Cumhuriyet yıllarında olduğu gibi bu yıl da Türk kusunun gösterdiği varlık paraşuteu ve Tayyarecilerimizin kazandıkları muvaffakiyetler göksümüzü

Genel kurmay Başkanımız
Mareşal Fevzi Çakmak

dusu; yurdu karada, denizde, havada koruma kudretini kendisinde daha derin bir aşk ve iman-

la bulmakta çelik bir dağ heybetile inkılâbın ve Cumhuriyetin sarsılmaz bekçiliğini yapmaktadır.
I. N. Göker

En büyük kutsal günümüz

Yazan: Hüseyin Uğurlu

29/Teşrinievvel/1923 te kurulan eşsiz Cumhuriyetimizin bugün 16 ncı yılını idrâk ediyoruz. Yekpare ve kuvvetli bir millet yaratan Ebedî Şef ve milli enerji kaynağımız Atatürkün olgun daha ve ebedî görüşünün nurlu eserleri az zamanda meyvelerini vermiş Türkiye bu günkü cihan şümûl yüksek sevimli ve enerjik kudretini iktisap etmiştir. Temeli dünyanın en büyük asker ve idarecisi Atatürk tarafından atılan; Milli Şefimiz İsmet İnönünün yorulmak bilmez mesai ve gayreti-

nin semeresi olan (Türkiye Cumhuriyeti) kararlıklar içinden fıskıran nurlu bir meş'ale mehabetile kendi mahitin; dünyayı tenvir ödevine önemle devam etmektedir.

Kutsal Cumhuriyetimizin 16 senede başarmış olduğu ileri hamleleri buna inzımam eden yüksek Türk kabiliyet ve idaresi bugün her millet ve memlekete örnek olabilecek duruma erişmiştir.

600 Senelik Osmanlı kuklasının yapmaya ve tatbika muktedir. olamadığı icraatları, yenilikleri 16 Senelik kısa bir tarihe

Yurtta asayışı temin etmek

Vatandaşları tam bir emniyete mazhar kılmak Cumhuriyet hükûmeti için bir ülküdür

Türkiye Cumhuriyetinde iç işleri eveli emirde yurtta esayış temin etmek, vatandaşları tam bir emniyete mazhar kılmak, ülküsünde kendini göstermiş, on altı yıldan beri köyleri, şehir ve kasabaları yeniden tanzim, tesis ve imar etmek, vilâyetler idaresini demokrasi prensiplerine ve halkın lehine uygun bir surette nizamlamak Türk dahiliyesinin bariz vasıflarını ve hedeflerini teşkil etmektedir.

Bu hedeflere her yıl daha kuvvetli ve nizamlı varıldığını görmekle duyduğumuz büyük bir sevinç, dahiliyemizin başardığı işleri bu küçük sütunlara sıkıştırmak imkânı bulunmayan işlerinin başında İmparatorluğun itimat telkin etmeyen âciz zaptiyesi yerine Jandarma ve Polis kuvvetlerini, fedakârlık ve ferağatin timsali olan bir kanun ordusu haline konulmuş olması gelir.

Az zamanda memlekette esayışı ve vatandaşların kalbinde bütün huzurun asıl menbaı olan emniyeti tesis eden Cumhuriyet Polisinin ve Jandarmasının on altı yıllık hayatı icraatı göğüslerimizi ıftiharla kabartacak muvaffakiyetlerle doludur.

malik bulunan Cumhuriyetimizin feyizli ve aydın elleri başarmış Türk milleti büyük ülküsüne erişmiş bu günkü kuvvetli ve mütekâmil Türkiye vücut bulmuştur.

Atatürk Türk varlığına h'tap eden altı umdeyi Partinin esası, ve abenli programına ilbakkla milletine en doğru yolu seçmiş, sağlam adımlarla daha ilerilere yürümesini temin etmiştir.

Haritasından başlayarak Suyu, ışığı, yolu, sağlık, temizlik ve Yangın

Dahiliye Vekilimiz
Bay Faik Öztürk

bülâsa bütün medenî vasıtalarla şehircilik işi üzerinde her yıl artan bir hassasiyetle duran hükümetimizin son cumhuriyet yılında başardığı işler karşısında hayranlık duymamak kabil değildir. Radyonuz varsa her gece her gün yurdun bir yerinde yeni bir yapının vücut bulduğunu, bir mektebin temeli atıldığını, bir yolun bittiğini, bir hastane-nin açıldığını zevkle ve heyecanla dinliyorsunuz.

Elektiriği, suyu, yolu, ağacı yalnız şehirlere değil köylere kadar götürmek dahiliyemiz için kutsal bir umdedir. Faik Öztürk gibi değerli bir idarecinin dahiliyemizin başında bulunduğunu görmekle pek mesruruz.

Altı umde Türk iradesinin hâkim zirvesinden fıskıran en büyük ideal kudretile Türklüğe doğru yolu gösteriyor ve inkılâbın başındaki aynı hız ve enerji ile çalışmasını emir ediyor. Bu kutsal günü bize idrâk ettiren ve yaratan Ebedî Şefi her an ve zaman minnet dolu hislerle anarken; ge-niş ve cihanşümûl, ulvî hatıra ve eserlerini ebe-

— Sonu 8 inci sayfede —

Milli Müdafaa Vekilimiz
Naci Tınaz

kabartacak derecede ıftihara değer bir kıymet arz etmiştir.

Türk Bahriyesi, kendisinden beklenen terakki hamlelerini erişilmez bir hız ve kuvvetle atmaktadır. Milli Şefin, büyük asker Mareşal Fevzi Çakmağın yüksek sevk ve idaresi altındaki Türk or-

16 cı Cumhuriyet yılında Mardin

Vilâyetimizin her yönünde başarılan işler Türk azminin ve yapıcılığının birer sembolüdür

Bir Cumhuriyet yılı içinde başarılan işlere kısa bir bakış

Cumhuriyetin ışıklı ve yeni bir hayata kavuşturduğu Mardin, son Cumhuriyet yılında imar ve umran sahasında Cumhuriyetin daha büyük varlıklarını ve eserlerini göğüsüne basmıştır.

Cumhuriyet Hükûmetinin azimli ve programlı çalışmalarile kısa bir zamanda vilâyetimizin her yönünde vucude getirilen eserler, görülen büyük işler, Türk azminin ve yapıcılığının birer sembolüdür.

Nafia, Maarif, Sıhhat ve Ziraat gibi mühim hizmetlerle ve hususî idare bütçesine mevzu tahsisatla programlaştırılan vilâyetimin iş bölümlerinde başarılan işleri öz olarak şöyle sıralaya biliriz:

Geçen yıllarda başlanan Halk evi ve vali konağının inşaatı ikmal edilmiş, Şehir haricinde vilâyetin ihtiyacını karşılayacak Modern bir hastane inşasına başlanarak birinci ve ikinci katları bitirilmiş. Ayrıca Savur kapıda yapılacak asri bir ilk okul binası eksiltmeye konulmuştur.

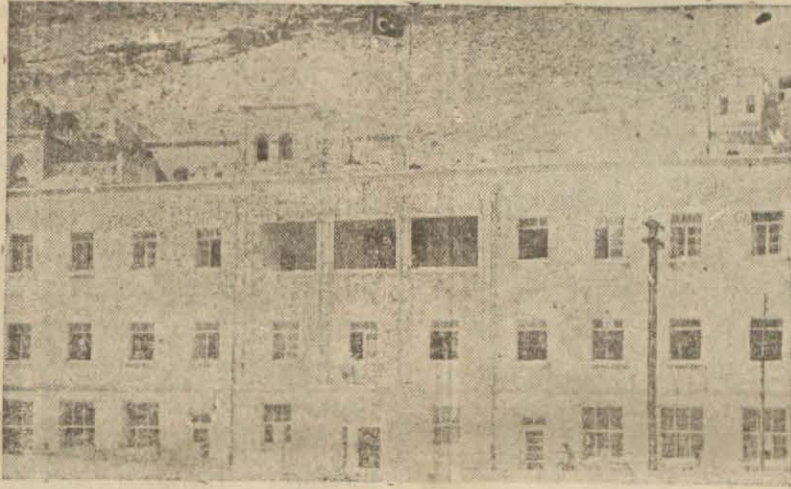
Yol işleri bir program dahilinde ilerlemiş, yenden köprüler, menfezler yapılmış, Şehir içindeki ana caddenin parke taşlarla döşenilmesine devam edilmiştir.

Sıhhat, Maarif, Ziraat ve Baytarlık işlerinde bariz bir inkişaf husule gelmiş, Mardin ili bütün bu işleri ve Esayışındaki düzensizle doğu illerimizin ileri gidiş hızı üzerinde ön safta yürümüştür.

Değerli Valimiz Ömer Cevad Ökmenin azimli, sistemli çalışma ve yüksek gayretlerle Bütün şuaabatı, idaredeki faaliyetler ahankli ve müvazi

bir surette hızını artırmıştır.

Valimiz, Fahri başkan bulundukları Kızıl ay, Çocuk esirgeme, kurumlarının ve Gençlik ve spor çalışmalarının da inkişafına büyük bir enerji ve gayret sarf etmişlerdir.

Mardin Halkevinin Cepheden görüntüsü

Adliye işleir

Son Cumhuriyet yılından Teşkilatı bir az daha genişlenen Mardin adliyesinin bu yıl içinde başarıdığı işler diğer yıllarından daha verimli ve şümullu olmuştur.

Sulh hakimliği ile idare edilen Nusaybin ve Derik kazalarında asliye mahkemeleri ihdas edilmiş, Kızıltepe kazasında da Sulh Hâkimliği kurulmuştur.

Ağır ceza mahkemesi heyeti gelen işleri pek kısa bir zamanda çıkarmak için azamî faaliyet göstermiştir. Şükranla kayd edelimki, Mardin Ağır ceza mahkemesi iki üç celsede en muallak katil işlerini bitirmeye muvaffak olmuştur. Cezanın süratle tatbikinin büyük faydalarını izaha lüzum görmüyoruz.

Ceza Evi Mardin ceza evinde mevkuf ve mahkûmların okuma, yazma öğrenmeleri için azamî ehemmiyet sarf edilmiş, Müddei Umumimiz Aşır

Halkevimizin çalışmaları

Cumhuriyet Halk Partisinin bu en feyzli ve en verimli ocağı inkilâp rejimimizin mabedi ve ülkü kapısı olan Halkevimiz 28 Şubat 933 senesinde açılmış ve günden güne artan bir hızla memleket hizmetinde bu gün şü mümtaz mevkiini bulmuştur.

Halkevimiz ilk açılışında şimdiki matbaamızı

zın işgalı altında bulunan binanın topu topu iki odasında işe başlamış, bir avuç ateşli ve imanlı gencin yüreklerindeki inkilâp ateşi ile, enerji ile inkilâbın ve kemalizimin altı remzini aşılamağa çalışmıştır.

Geçen cumhuriyet yılında muazzam bir binaya kavuşan Halkevimiz bugün konferansları, sahne ve radyofonik temsilcileri, kütüphanesi, polikliniği, sineması, her tarafı dolduran hopperlorlariyle, kurs ve okuma odalarile, hülâse bütün irşad vasıtasile Mardinde hakikî bir inkilâb mabedi haline gelmiştir.

Halkevimizin yaptığı aile toplantıları memlekette içtimai hayatın inkişafı üzerinde büyük bir tesir yapmış, ulusal günlerde ve her vesile ve fırsatta evimizin çatısı altında toplanan binlerce vatandaşa inkilâp aşkı ve ruhu aşılanmıştır.

Geçen cumhuriyet yılında Halkevimize muhtelif vesilelerle gelen vatandaşların sayısı 186,950 yi bulmuştur ki şehrimizin nüfusuna nazaran Mardin şehri vatandaşları Halkevine bir sene içinde 93 defa gelmiş evi ziyaret etmiş demektir.

Şubelerin ayrı ayrı faaliyetlerini bu küçük sütunlarımıza sıkıştırma imkânını bulamadığımız Halkevimizde bunu gördükten sonra diyebiliriz ki Atatürkün ve İsmet İnönünün en şanlı eserlerinden biri Cumhuriyet Halk Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisinin de en muhteşem eseri Halkevleridir.

İnönü Mardin merkezinde bir sulh Hâkimliği de ihdas edilmiştir. Bu mahkemenin ihdası bu mahkemeye ait işlerin kısa bir zamanda intacını temin etmiştir.

Valimiz Bay Ökmen

Belediye işleri

Cumhuriyetin 16 ncı yılını idrak eden Mardin, Cumhuriyetin eline bir harebe olarak geçmişti. Cumhuriyetin ilk feyzli nurları yurdun üzerine Rahakâr şuaalarını göndermeye başlar başlamaz Umran ve kalkınma hareketleri belirmeye başlamış, 16 ncı yıl idrak ederken Mardin, Artık medenî bir şehir çehresi takınmıştır.

Şehrin mutlak surette zaman ve maddî imkânlarla dayanan irili ufaklı bir iki ihtiyacı istisna edilirse, Mardin Artık cenub doğusunun mamur şehirlerinden birisi olmuştur.

Buyuk bir enerji ve — Sonu 8 inci sayfede —

Maarif işleri

Mardin Maarif ve İrfan sahasında her yıl Cumhuriyetin yeni bir varlığına kavuşmuştur. Son Cumhuriyet yılında 8 köy okula daha nail olmuştur.

Talebe sayısı her sene artmakta, bu gün vilâyetimizin ilk okullarına müdâvim talebe miktarı çoktan 3000 ni geçmiş bulunmaktadır. Kısa bir müddette kaza merkezlerinde ve köylerde asrımızın isteyiş ve arzularına göre yeniden 18 okul binası yapılmış, tedris levazimi temin edilmiştir.

Vilâyet, kaza merkezindeki okulların fakir ve köy okullarındaki bütün talebenin Kitap, kalem, defter ve buna benzer, ders malzemesi Hususî idare — Sonu 8 inci sayfede —

16 cı Cumhuriyet yılında Mardin

Ortaokulumuzun

Geçen bir yıl içinde başardığı işler

Orta okulumuz 1938-1939 ders yılı başından beri verimli ve faydalı çalışmalarla çatısı altında bulunan gençliğe ve halka faydalı olmuştur.

Okulun bilhassa Dil, edebiyat, Hitabet ve müzik kolu her hafta Halk evinde yaptığı toplantılarla muhitin ve gençliğin edebî ve bedîî ihtiyaçlarına cevap vermiş, onlarda Türk dilinin, Türk Kültürünün kuvvetlenmesine çalışmıştır. Bunlar arasında:

On beşinci Cumhuriyet bayramında öğretmenler tarafından bir hafta mütemadiyen Türk inkılâbına, Türk istiklâline dair verilen konferanslarla Namık Kemal günü, istiklâl marşını okuma müsabakası, Milli şair ve ediplerimizin hayat ve eserleri hakkında verilen konferanslar, Halk şairleri gecesi ile Türk fabrikalarına dair verilen konferanslar, yerli mallar haftası, 23 Nisanın Türk millî ve içtimai hayatı üzerinde yaptığı tesirlere dair söylenen hitabeler, 19 Mayıs gençlik bayramında çocuk ve ilerine ve üst üste iki gün devam eden büyük temsil geceleri ile Markoni, Pas-tör gibi ilim adamları hakkında verilen konferanslarla Sıhhi, edebî ve içtimai mavzular etrafında verilen küçük konuşmaları zikredilebilir.

Müzik öğretmeni tara-

fından bestelenen İsmet Paşa Marşı Mardin Halkı tarafından benimsenmiş, her keste millî gururun coşmasına yardım eden millî bir neşide halini almıştır.

İçtimai tesirlerini Halk evi yolu ile yapan Orta okul öğretmen ve talebeleri diğer kolları ile de öğrencilerin bütün hayatî ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmıştır.

Fakir talebeye yardım kolu 40 talebenin kitap, kalem defter gibi en mühim ve mübrem ihtiyaçlarını temin etmiş, böylece talebenin yardım hislerini inkişaf ettirmiştir.

Hulasa, Ortaokulumuzun bütün talebe teşekkülleri kendilerine düşen vazifeleri yapmış, okulun kütüphanesi faal bir duruma getirilmiş, çocuklarda hakikî bir jimnastik ve spor sevgisi uyandırılmıştır.

Geçen yıla nisbetle bu yıl daha esaslı bir tutuşla işe başlayan orta okulun talebe adedi gittikçe artmaktadır. İndiğimiz malumata göre geçen yıl 330 olan talebe mevcudu bu yıl 370'ye çıkmıştır.

Sınıflar tamamen dolu bir vaziyettedir. Gelecek sene mutlaka bir şubeye daha ihtiyaç görülmektedir. Kız talebe adedi de geçen seneye nisbetle bu yıl iki misli artmıştır.

939 yılında Veteriner da-iresinin başardığı işler

1 — Aşair hayvanatından 985 at, 2358 kısırak, 1073 katır, 1097 eşek, 22785 öküz, 4163 inek, 900, 6283 dana, 281 sığa, 168343 koyun, 25324 keçi, 15983 tiftik, 7797 oğlak, 5550 kuzu ve 381 deve bulaşık hastalıklar bakımından muayene edilerek salim görülmüştür.

2 — Kazalarda açılan aşım duraklarında vekâletten gönderilen damızlık aygırlar ile mutabassıs veterinerler tarafından ahali kısırakları sun'î tohumlamaya tabi tutulmuşlardır.

3 — Kızıltepe kaza merkezinde açılan ehli hayvan sergisine 13 safkan arap kısırağı ile 9 tay iştirâk etmiş kısıraklara 440 ve taylara 320 lira mükâfat tevzi edilmiştir.

4 — Vilâyet merkeziyle kazalarda 938—939 yıllarında damızlığa elverişli olmadıkları görülen 685 baş aygır idiğ yapılmıştır.

5 — Salgın hastalıklar bakımından Cizre kazasının Silopi nahiyesinde bir hayvanda mankafa hastalığı görülmüş olduğundan tazminat olarak öldürülmüş ve tazminat bedeli verilmiştir.

Ziraat işleri

Ege mıntakasından sonra bağcılık bakımından ikinciliği teşkil eden ilimizde bağlara arız olan hastalıklara karşı hususî idare bütçesine mevzu tahsisattan göz taşı ve kükürt mübayaası edildikçe bağcılara parasız olarak dağıtılmıştır.

Bölgemizde mahiyet ve tarzı ziraatı çiftçilerimizce meçhul olan yulaf ziraatının öğretilmesi için Seyhan, Elazığ vilâyetlerinden tohumluk yulaf celp ve tevzi edilmiş, iklim ve toprağa uygun geldiğinden Kızıltepe kazasında yulaf ziraatı taammüm et-

miştir.

Malatyadan, Elma, Armut, Kaysı, Gaziantep'ten fıstık kalemeleri getirtilerek aşı tatbiki suretile meyveciliğin ıslahına çalışılmıştır.

Nümune fidanlığında ekilmek üzere muhtelif meyve çeyirdekleri getirtilmiş ve aşıcılık için bir kurs açılması için hazırlıklara başlanmıştır.

Şehrin, Savur kapısı önünde yeni inşa edilen

Cumhuriyet ve yol..

— 2 inci sayfeden mabat —

783; 1930 da 1232, 1931 de 1690, 1932 de 1892, 1933 te 1955, 1934 te 2012, 1935 te 2399, 1936 da 2705, 1937 de 2849, 1938 de 2975 kilometre yol yaptı. Bu gün Erzuruma varan yarın Irakı ve yakın şarkı Türkiye'ye birleştirecek olan hatlar buna dahil değildir. onlarla birlikte 3000 kilometreyi aşar 3000 kilometre ne demektir biliyormusunuz? 3000 kilometre 600 saatlik yol demektir. 600 saati eski nakil vesiteleri 3 ay 10 günde kat ederlerdi. Biz şimdi bütün Türkiye'yi 15 günden daha az bir zamanda gezip dalaşmak imkânlarını elde etmiş bulunuyoruz. Yurdun her köşesine bayındırlık Refah ve servet götüren demir yolu, Milli Şefin memlekete yaptığı sayısız hizmetlerin bir tanesidir.

Z. K.

memleket hastanesi ittisalinde 14 dekar vüsatındaki sahada bir park tesisi işlerine başlanılmıştır.

Bölgede ihzar edilen nadaslarda ekilecek zeriyaatın yekûnu 81,948 dekara baliğ olacaktır.

Cumhuriyet Adliyesi

Türk milletinin bariz inkişafının canlı bir misalidir

— 4 cü sayfeden mabat —

Adliyemiz son zamana kadar mühmel bırakılan ceza evlerini de ele almış, ceza evlerinde bulunan binlerce mahkûm ve mevkuf bu gün devlet hazinesine bar olmaktan çıkmıştır. Hem ıslah hallerini hem de iktisaden müfid bir hale konulmaları için memleketin bir çok yerlerinde ziraî ceza evleri ihdas edilmiş, bir çok ceza evlerinde sınaî şubeler kurulmuştur. Atıl mevkuf

ve mahkûmlar bu gün işleyen bir zümre olmuştur.

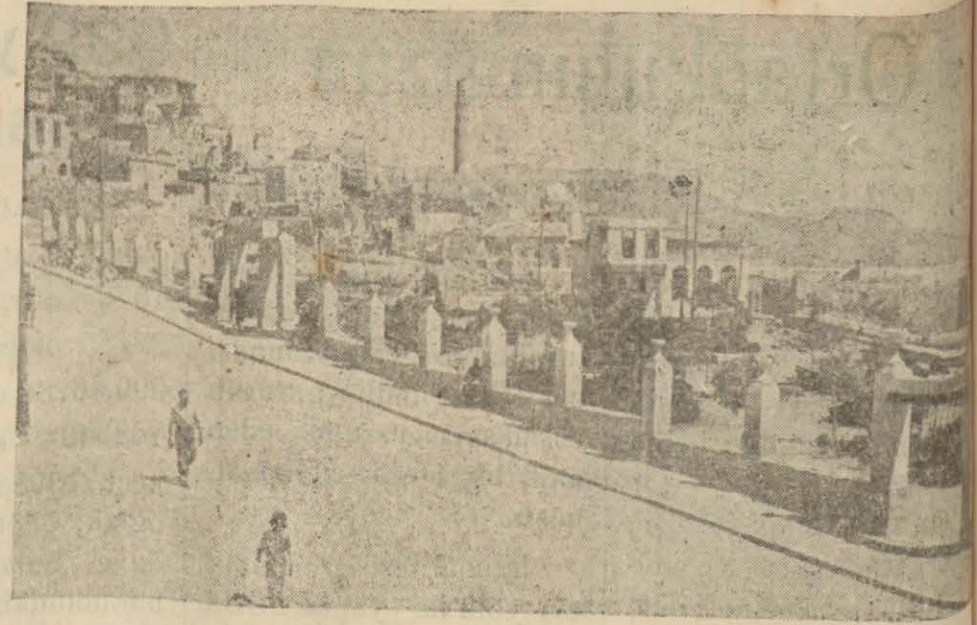
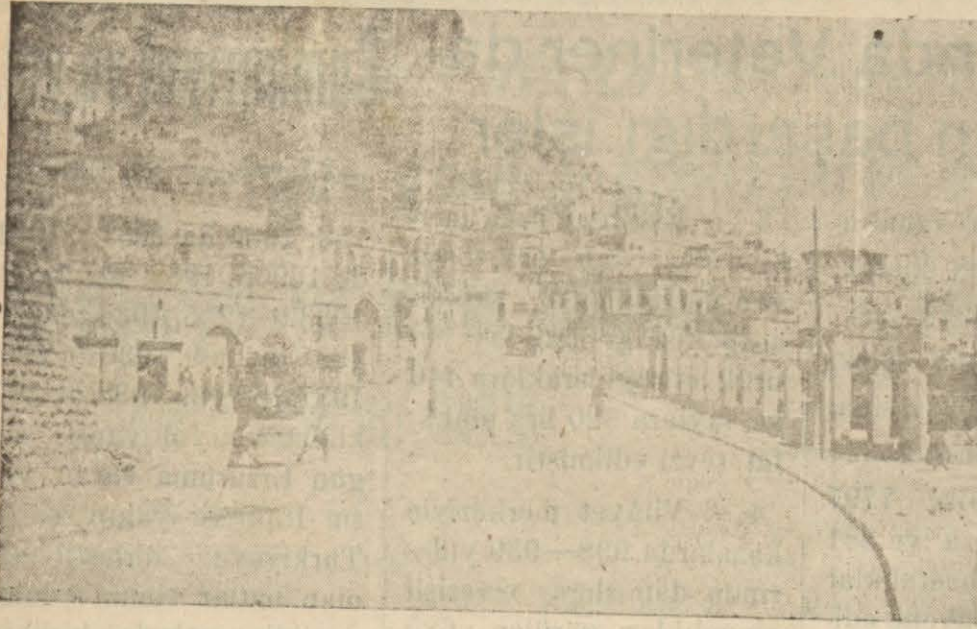
Küçük mahkûm ve mevkufuları büyükler arasında yarının bir şeriri olmaktan kurtarmak için de çocuk ceza evleri açılmıştır. Birer terbiye müessesesi olan bu müesseseler Hasta ruhları tedavi eden ve ruhi hastaları cemiyete müfid bir hale koyan bu müesseseler de büyük Cumhuriyetimizin büyük bir eseridir.

Mecdi Fahreddin

Ortaokul gençlerimiz Labratuvarda

Güzel Mardinden görünüşler

Cumhuriyet meydan ve caddesi

Mardin Belediye işleri

— 6 ncı sayfeden mabat—
aşikâr bir inadla sarf edilen mesaf sayesinde şehrin ana caddesi açılmış, parke kaldırımlanmış, yaya kaldırımları yapılmış, elektrik zıyasına kavuşmuş, mezbaha yapılmış, praklar inşa edilmiş, dükânlar islah edilmiş, sokakların bir çoğu kaldırımlanmış, lağımlar yapılmış, mhteşem bir halk evi kurulmuş, bir sinema getirilmiş, Şehir haritası ve müteaddit helalar yapılmış, ve sistemli çalışarak eksik olan şehir planı

ve su işi projeleri hazırlanmıştır. Şehrin ağaçlandırılması, kale Planformunun muntazam bir park haline ve kale arkası bahçelerinin bir mesire haline sokulması belediyenin müteakib senelerdeki imar programının maddeleri içine konulmuştur.

Belediyemizin 16 yıl içinde başardığı işler eski ve yeni devir arasındaki farkı tebarüz ettiren bir varlıktır.

Eski Mardini görenler bunun kıymetini daha çok takdir ederler.

Cumhuriyetimiz 16 yaşına girerken

(Baş tarafı 4 ncı sayfada)

ebedî ve millî şeflerimiz; eserlerini tamamlamak azmle mücadeleye girişmiş olan, Türk vatanının bu en meşru haklarını temine çalıştılar.

Ebedî Türk milletinin, ebedî Atası; 16 sene evvel kurulan Cumhuriyetin şanlı banisi olmuştu. Vatanı ölüm uçurumuna yuvarlanmaktan kurtardık-

tan sonra, ona en kıymetli nimetini, Cumhuriyetini, armağan eden büyük Ata, Türk milletinin en sevgili evlâdını, inkılâp ve vatan yükselişini düşünen davalarımızın en asil kahramanını millî şef İsmet İnönü'nü manevî yüksekliklerle dolu olan kendi ülvî makamından kutluladı.

On altı sene evvel hürriyetine ve bu suretle de hakikî istiklâline kavuşmuş olan Türk milleti, Bu gün, işte: böyle azametli bir sevincin heyecanları içerisinde coşuyor.

Türk milletinin 16 senedenberi teneffüs ettiği hava tam bir hürriyet havasıdır. Bu gün 16 yaşına giren Cumhuriyetin yarattığı, feyizlerden iham alarak, ilerleyen Türk mil-

En büyük kutsal günümüz..

— 5 inci sayfeden mabat—
diyyen kıskançlıkla muhafazaya and içiyoruz.

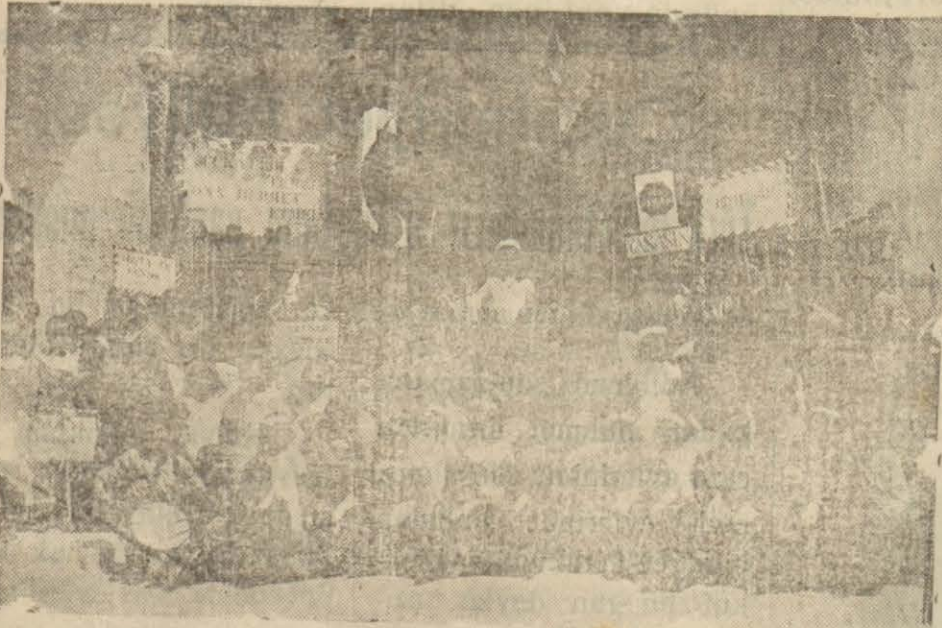
Her işimizde muhtal olduğumuz kuvveti bir veren Millî Şef İnönü'nün nurlu ve ihtimamlı ellerinin üzerimizden ayrılmasından yacığını, Türk varlığını İnönü'nün şahsında, mened ve kuvvet bulacağımızı daimî olarak biliyoruz.

Kudretli varlığı me deniyet âlemi için bir nimet ve varlık abidesi halinde yükselen Türk milleti müsterih, mütme in ileriye... Daima ileriye.

H. Ugurlu

leti bunun içindir ki: seviniyor ve bayram ediyor.

Maarif işleri

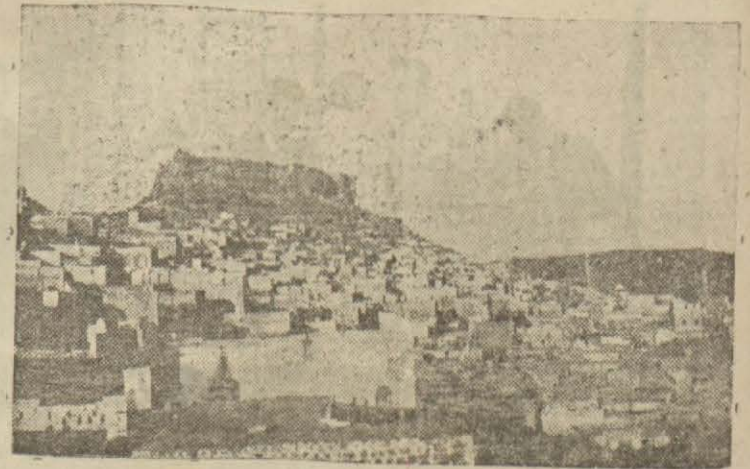

— 6 ncı sayfeden mabat—
re bütçesine konulmuş olan tahsisla temin ve talebe parasız olarak tevzi edilmiştir.

Hulase, zengin ve zen-

gin olduğu kadar cazib ve cezri bir programla ileriye doğru hareket emrini almış bulunan vilâyetimiz kültürünün ilerleyiş tarzı, millete yeni ve nurlu ufuk-

lar açan büyük mürşidlerimiz, vaz ve işaret ettikleri rehakâr esaslar dahilinde sarsılmaz bir iman la hedefe varacağımızı ispat etmiştir.

Mardinden bir manzara